

VOORWOORD

Het is wel een **vererende** opdracht, maar daarnaast toch ook een uiterst moeilijke, om in dit Kerstnummer van De Gildetrom 1963 als beschermvrouw van het Kwartier Oirschot, een kort voorwoord te schrijven, te meer na een voorgang hierin van onze grote en onvergetelijke **Dr. de Brouwer**, die een onuitwisbare herinnering bij ons heeft nagelaten, zeer speciaal voor wat betreft de verheffing van de cultuur in ons Brabantse land!

En het is daarin juist, dat onze **gilden** met hun tradities zo dicht bij deze machtige figuur staan, die vooral het **ongerepte** zo lief had!

Het jaar vliedt ten einde, het heerlijke Kerstfeest en het feestelijke „overgaan” van het oude naar het nieuwe jaar staan voor ons en

daarmede overdenken wij het vele, wat in ons gildejaar in de afgelopen periode gebeurde. Enkele van de hoogtepunten overdenken we **speciaal** en met vreugde in het hart, n.l. het landjuweel te **Oirschot**, het ontvangen van de zilveren medaille door de heer **Jan van de Mortel**, (zo **welverdiend** — **zijn gildemannen gaan immers vóór alles**) aan de gouden bruiloft van Cees van Gils en zo kunnen we door-
gaan!

Vooraf ook denken wij aan hen, die als „**verwanten**” aan het schone gildewezen moesten **heengaan**!

En voor mij rijst het beeld op, wat het schoonste moment van **alle feestdagen** in een jaar geven kan: „De indrukwekkende „**opmars**” op een gildedag van Koningen en hoofdlieden, voorafgegaan door de verenigde tamboers, gevolgd door de vendels!”

Dit vind ik iets enorm moois, ik kan het niet in woorden uitdrukken!

En ook onze geëerbiedigde Koningin draagt

Onze beschermvrouw voltrekt in haar hoedanigheid van Burgemeester het huwelijk van haar dochter Marie-Louise met de heer Octave Devos.

het gildewezen een heel warm hart toe! Dat vertelde H. M. mij zelf bij gelegenheid van het bezoek van het Koninklijk Paar aan Brabant in 1949, toen het ook de **Gilden** waren, die dit bezoek „groots” opluisterden. Welnu mannen — gaat voort in 1964 — houdt uw schone tradities in ere, blijft in dit jachtende leven tijd nemen om uw schone gebruiken te handhaven en vooral ook trekt de „jongeren” aan! Het moet immers altijd blijven bestaan! En dan „**Alle goeds voor 1964**” voor uw werk, voor uw gezinnen en... voor uw gilden! De beschermvrouwe van Het Kwartier Oirschot!

F. Smulders-Beliën
Burgemeester van Oost- West- en Middelbeers.

Notulen vergadering

„Het Kwartier van Oirschot” van de Noord-brabantse Federatie van Schuttersgilden, gehouden op 23 november 1963 in Café De Schipper te Hooge-Mierde.

Voorzitter: W. Luijten te Hooge-Mierde.
Secretaris: H. A. J. van Erve te Moergestel.
Aanwezige bestuursleden: W. van Gils (Diesen), W. Kolsters (Oost- West- en Middelbeers), P. Liebrechts (Vessem), H. van Nunen (Oirschot), M. Adriaansen (Goirle).
Afwesig met kennisgeving: C. A. B. A. M. Schade (Moergestel) en J. van Loon (Oirschot).

Te circa 4 uur opent de voorzitter de vergadering met de Christelijke groet. Hij heet de afgevaardigden der aangesloten gilden hartelijk welkom.

Hij spreekt een dankwoord aan het adres van het H. Sacraments-gilde te Hulsel, dat de kringdag 1963 heeft verzorgd. Zeker, aldus de voorzitter, zijn er ook op dit gildefeest aanmerkingen te maken, doch waar is dit niet het geval geweest. Het voornaamste is, dat het organiserend gilde zijn best doet en het staat vast dat het H. Sacramentsgilde dit heeft gedaan. Dit kleine gilde, dat met veel beperkter middelen heeft moeten werken, als dat veelal in een ander groter dorp het geval is, heeft getoond, dat als goede wil aanwezig is er veel bereikt kan worden. Hij is daar dankbaar voor. Naar zijn mening is deze kringdag dan ook wel geslaagd.

Vervolgens richt de voorzitter een woord van dank aan de O. L. Vrouwe Broederschap te

Oirschot, dat in juli 1963 een groots opgezet landjuweel heeft georganiseerd, dat hij schitterend geslaagd noemt. Zeker ook hierop was iets aan te merken voor wat betreft de vlotte gang van zaken bij de optocht. Maar men ziet het — aldus spreker — bij de allerbeste organisaties kunnen toch nog factoren optreden, die men niet heeft voorzien en die er oorzaak van zijn, dat aanmerkingen worden gemaakt. Het eerste gildefeest, dat vlekkeloos verloopt moet nog komen, aldus de voorzitter. Hij zegt er groot op te gaan, dat de O. L. Vrouwe Broederschap dit alles heeft gedaan. Dit strekt niet alleen dit gilde, doch onze hele kring tot eer. Een extra woord van dank is hier zeker op zijn plaats.

Notulen.

De notulen der jaarvergadering 1962 behoeven niet te worden voorgelezen. De afgevaardigden hebben daarvan kennis kunnen nemen in De Gildetrom, het periodiek van de kring.

De Heer J. Abrahams (St. Sebastiaan, Hilvarenbeek) zegt waardering te hebben voor de samenstelling der notulen, doch vooral voor de snelle wijze, waarop deze ter kennis van de gilden komen door opname in De Gildetrom. Hij zegt daarvoor dank aan de secretaris. Hij merkt evenwel op, dat daar in staat, dat hij lid is van gilde St. Joris. Dit is niet juist, mogelijk een drukfout.

Alsdan worden de notulen goedgekeurd.

Jaarverslag van de secretaris.

De secretaris doet vervolgens voorlezing van het jaarverslag.

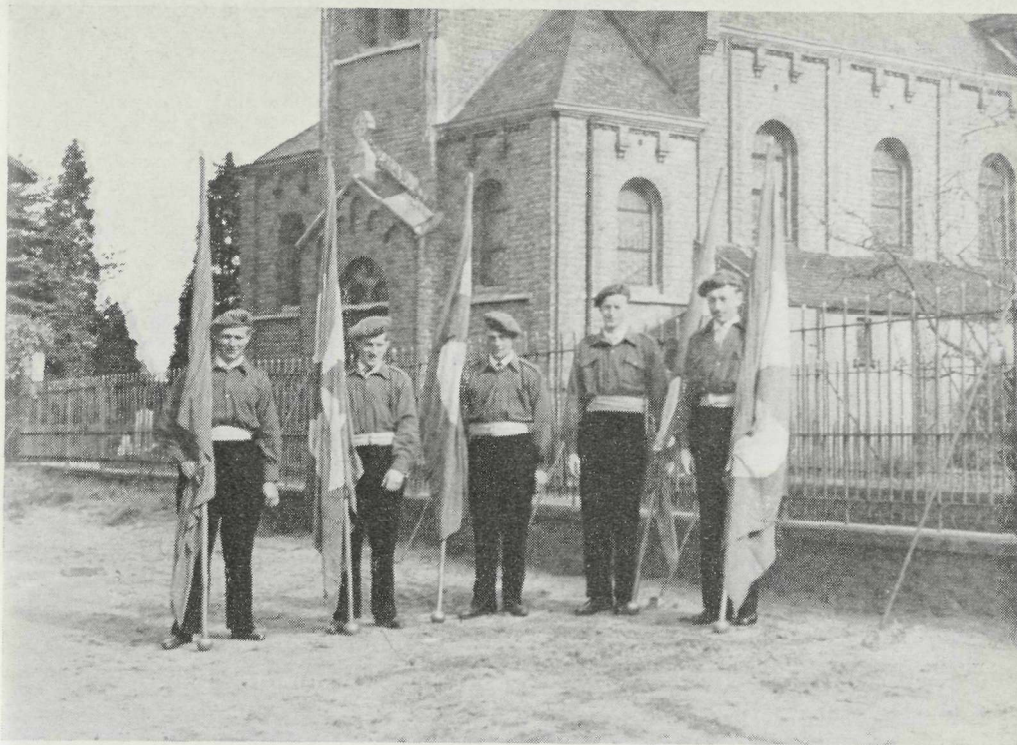
Hieruit blijkt, dat het bestuur in de verslagperiode ongewijzigd is gebleven. Door herverkiezing van de Heren P. Liebrechts, H. van Nunen en H. A. J. van Erve in de jaarvergadering 1962 bleven dezen lid van het bestuur. Het verslag luidt verder als volgt:

De jaarlijkse kringdag werd georganiseerd door het H. Sacraments-gilde te Hulsel. Dit gilde met zijn beperkte mogelijkheden door zijn enge gemeenschap in een klein kerkdorp, heeft niettemin zijn uiterste best gedaan om de kringdag te doen slagen. Zeker ook aan deze kringdag kleefden organisatorische fouten, doch noem mij eens één kringfeest, waar dit niet het geval was. Ik geloof, dat bij elke kringdag, waar deze ook gehouden wordt en door welk gilde georganiseerd, de onvolmaaktheid van de mens naar voren treedt. Ondanks de goede bedoelingen van de organisatoren, ondanks hun wil om iets goeds te bieden, ondanks de uiterste plichtsbetrachting van velen, blijkt telkens weer opnieuw, dat bij de organisatie van een gilde-

„De Gildetrom”, periodiek, uitgave van het Bestuur van de Kring „Het Kwartier van Oirschot”, aangesloten bij de Federatie van Noord-Brabantse Schuttersgilden. Verschijnt vier maal per jaar. Redacteur: C. A. B. A. M. Schade te Moergestel; redactieraad H. A. J. van Erve te Moergestel; A. J. M. Jacobs te Tilburg en Th. A. van de Loo te Oirschot. Typografische verzorging en advertenties: Drukkerij „De Hoop” M. C. van de Ven & Zonen, Hoogvenestraat 163 te Tilburg, giro 1079769.

Administratie: M. A. P. Adriaansen, Kloosterstraat 9 te Goirle, giro 1139459.

Abonnementen voor niet-gildebroeders: f 2,— per jaar. Gironr. 1121198 t.n.v. Redactie „De Gildetrom” te Moergestel. Bankrelatie: Boerenleenbank te Moergestel.

Terugblik 1963: Kringdag bij het H. Sacramentsgilde te Hulsel — de succesvolle Vendelgroep.

feest er iets is, dat niet juist is, dat niet klopt, dat is vergeten, of anders verloopt dan werd gedacht. En het zijn juist deze kleine dingen, die ons telkenjare opnieuw bezig houden, die ons stof geven voor besprekingen. En het zijn weer deze besprekingen, die ons nader tot elkaar brengen, elkaar beter doen leren kennen en elkaar beter leren waarderen. Hieruit mogen wij de conclusie trekken, dat dit alles uiteindelijk bijdraagt tot versteviging van de broederschapsbanden.

Het moge U duidelijk zijn, dat een kringdag veel meer te betekenen heeft, dan velen oppervlakkig zouden denken.

En het is daarom, dat zij elk gilde, dat een kringfeest georganiseerd heeft, grote dank verschuldigd zijn en dat is dit jaar aan het H. Sacramentsgilde te Hulsel. Het vele werk door bestuur en leden van dit gilde gedaan om **voor ons allen** een kringfeest de houden is door ons bestuur ten zeerste gewaardeerd. Een volgende keer zagen ook wij gaarne een schietboom meer.

Vrije gildefeesten werden in onze kring in het afgelopen jaar niet gehouden.

Wel een groots opgezet en naar aller mening zeer goed geslaagd Landjuweel in Oirschot, georganiseerd door de O. L. Vrouwe Broederschap, dat daarbij werd geassisteerd door de andere drie Oirschotse gilden St. Sebastiaan, St. Barbara en St. Joris.

Deze prachtige samenwerking heeft er toe geleid, dat daardoor is bewezen, dat er in onze kring heus nog wel iets kan worden gepresteerd.

De O. L. Vrouwe Broederschap kan met recht trots zijn op de geleverde prestatie.

Ook bij gelegenheid van dit Landjuweel is weer eens gebleken, dat onze gilden, al zijn zij eeuwen oud, nog niet in het vergeetboek zijn geraakt. Integendeel de vele autoriteiten, die daar aanwezig waren, alsook het zeer talrijke publiek leveren voor ons het overduidelijke bewijs dat het gildewezen steeds meer waardering en bewondering ondervindt. De financiële en belangrijke stoffelijke medewerking die de organisatoren van het Landjuweel in brede kring hebben mogen ondervinden, onderstrepen dit eens te meer.

Wij mogen tot ons groot genoegen constateren, dat het loffelijk werk van onze Oirschotse gildebroeders dit jaar veel heeft bijgedragen om de gildegedachte, die de broederschap op de eerste plaats stelt, in bredere kring bekendheid te geven.

De wel zeer grote schare vreemdelingen heeft op een voor hen onvoorstelbare wijze kennis kunnen maken met de nog werkelijk levende broederschap in het Brabantse land.

In deze tijd van vervlakking en geestelijke verwarring doet zo'n Landjuweel weldadig aan. Het geeft niet alleen voldoening aan de deelnemers, doch ook aan de toeschouwers. Ondanks het tromgeroffel, waarmede het gepaard gaat, ademt het een sfeer van rust. De vastberadenheid, waarmede de deelnemers naar voren treden, geeft de moderne mens te denken. Waarom, zo vraagt hij zich af, kunnen deze mensen dit zo doen. Het antwoord is eenvoudig. De gildebroeder van vandaag wil voortbouwen op de hechte pijlers van geloof en broederschap

Terugblik 1963: Harry van Nunen, hoofdman van de O. L. Vrouwe Broederschap (links) kan met trots terugzien op zijn Landjuweel!

hunner voorvaderen, die gebleken zijn zo hecht en sterk te zijn, dat zij eeuwen hebben kunnen trotseren. De ware gildebroeder houdt 't geloof en de broederschap hoog, omdat deze waarden naar zijn inzicht van het allergrootste belang zijn in zijn leven. Nu in deze tijd nog, even goed als eeuwen terug, blijven deze waarden van het grootste belang niet alleen voor de gildebroeders, doch ook voor de gehele wereld. Want, hoe anders zou de wereld van vandaag er uit zien, als er meer geloof en belangrijk meer broederschap onder de mensen zou zijn.

Gildebroeders, onze voorvaderen hebben het goed gezien, dat is bewezen, laat ons in hun voetspoor treden en ieder van ons voor zich meer het geloof beleven en meer de broederschap beoefenen.

Laten wij er ons voor hoeden op alles en nog wat critiek te leveren maar in **ware** broederschap met open oog elkander tegemoet treden om met waardering voor elkaar samen te werken, besprekingen te voeren, wedstrijden te houden, kortom alles **samen** te doen, wat kan bijdragen tot grotere bloei van onze dierbare gilden.

Ik ben ervan overtuigd, dat gij allen, krachtens Uw lidmaatschap daartoe bereid zijt. Toon dit dan, evenals al zo dikwijls in het verleden, ook in de toekomst.

Het zal Uw eigen gilden ten goede komen en Uzelf in het bijzonder veel voldoening geven. Door meerdere gilden werd deelgenomen aan het gildefeest, georganiseerd door het St. Sebastiaan Gilde te Haecht (België), alsook in Brasschaet (België).

Het deelnemen aan gildefeesten in België vormt voor onze gildebroeders als regel een mooi uitstapje (zonder prijzen), doch het voornaamste daarvan is, dat de broederschapsband met de Belgische gilden daardoor blijft bestendig en nauwer wordt aangehaald.

Een afvaardiging van de Federatie vloog naar Birmingham in Engeland op uitnodiging van het Ministerie van Landbouw. In deze deputatie was onze kring vertegenwoordigd door 3 gilde-

broeders, t.w. 1 koning Jos Segers van St. Joris te Tilburg, en 2 vendeliers A. Smetsers van de O. L. Vrouwe Broederschap te Oirschot en A. Michelbrink van het H. Sacramentsgilde te Hulsel.

Het kringbestuur was verder door enkele van zijn leden tegenwoordig bij het gouden jubileum van 3 gildebroeders van St. Sebastiaan te Hoogetoon. Terloops zij medegedeeld, dat, indien tijdig kennis wordt gegeven van dergelijke of andere gebeurtenissen, het kringbestuur zeker door een of meer van zijn leden aanwezig zal zijn bij zulke gelegenheden.

In het afgelopen jaar heeft het kringbestuur zich gelukkig niet behoeven bezig te houden met bijzonder moeilijke of nare zaken tussen de aangesloten gilden onderling, Moge dat zo blijven!

Ik wil dit jaarverslag besluiten met de hoop uit te spreken dat het onze kring in het algemeen en onze gilden in het bijzonder met Gods hulp goed zal mogen blijven gaan.

Jaarverslag van de penningmeester.

Daar de Heer Jan van Loon helaas niet ter vergadering aanwezig kon zijn, wordt het door hem als penningmeester opgemaakt jaarverslag voorgelezen door de Heer H. van Nunen. Als leden van de kascommissie worden aangewezen de Heren M. v. d. Biggelaar te Oisterwijk en A. Smolders te Westelbeers die boeken en kas van de penningmeester aan een onderzoek onderwerpen en deze in orde bevinden.

Het jaar blijkt te sluiten met een batig saldo van f 83.09.

Op een spaarbankboekje van de Boerenleenbank te Oirschot blijkt te zijn belegd een bedrag van f 214.78.

De Heer J. Abrahams (St. Sebastiaan, Hilvarenbeek) merkt na voorlezing van het financieel verslag op, dat hij de post uitkering aan het gilde, dat de kringdag organiseert, in het verslag mist.

De betaling daarvan blijkt tot op heden nog niet te zijn geschied aan het H. Sacramentsgilde te Hulsel.

Aangezien het van belang is voor het betrokken gilde, dat een kringdag organiseert, wordt besloten het vastgestelde bedrag (100,—) uit de kringkas voortaan uit te keren circa 6 weken vóór de kringdag.

De penningmeester wordt voor het gevoerde beleid dank gebracht door de voorzitter en vervolgens door de vergadering decharge verleend.

Bestuursverkiezing.

Aan de orde komt de verkiezing van 3 leden voor het bestuur. Aftredend zijn de Heren W. van Gils te Diessen en J. van Loon te Oirschot. Beiden stellen zich niet herkiesbaar in verband met hun leeftijd. Het aftredende lid de Heer W. Kolsters heeft zich wel herkiesbaar gesteld. Verder zijn ingekomen de navolgende kandidaten: J. Abrahams, Hilvarenbeek, A. Jacobs te Tilburg; A. Vogels te Oirschot; Gruijthuizen te Hilvarenbeek en van der Kinderen te Nettersel.

Uitgereikt worden 29 stembiljetten aan de afgevaardigden der aanwezige gilden.

Alvorens de stemming plaats heeft, verleent de voorzitter het woord aan de Heer W. van Gils, het scheidende bestuurslid. Deze drukt er zijn spijt over uit, dat de Heer J. van Loon niet

ter vergadering aanwezig kan zijn. Mede namens deze spreekt de Heer van Gils een woord van dank uit aan zijn medebestuurleden in de afgelopen jaren en aan de afgevaardigden voor het vertrouwen, dat hij zowel als de Heer van Loon steeds hebben genoten. Wij zijn mogelijk wel ooit tekort geschoten — aldus spreker — doch nooit opzettelijk. Hij biedt daarvoor zijn excuses aan. Hij bedankt allen voor de medewerking die steeds betoond werd. Als er goede wil aanwezig is, is het niet erg wanneer eens critiek komt, als de geleverde critiek maar gezond is, aldus spreker. Hij zegt verder, dat zowel de Heer van Loon als hij persoonlijk steeds hun best hebben gedaan het gildewezen zo goed mogelijk te dienen en het op een hoger plan te brengen. Spreker hoopt, dat thans als vertrouwenspersoon gekozen zullen worden gildebroeders, die verstand hebben van het gildewezen. Met het gezegde „Er bestaat misschien wel een mooiere kring, doch een betere niet dan die van het Kwartier van Oirschot” besluit de Heer van Gils zijn betoog.

De voorzitter dankt op zijn beurt de Heren van Gils en van Loon voor alles, wat zij hebben gedaan voor de kring gedurende de wel zeer vele jaren, dat zij zitting hebben gehad in het bestuur. Het feit dat zij steeds herverkozen werden, bewijst, dat beiden een groot vertrouwen genoten bij de aangesloten gilden. Zij waren de rechte mannen op de rechte plaats. Zij hebben beiden een groot aandeel gehad in de grote bloei van onze kring, waarvoor zij veel werk hebben verzet. Hij hoopt, dat het beiden goed moge gaan en dat zij nog vele jaren getuige zullen mogen zijn van een goede gang van zaken in onze kring.

Vervolgens heeft de bestuursverkiezing plaats. Uitgebracht worden 29 stemmen, waarvan 1 ongeldig.

Als leden van het stembureau fungeerden de Heren J. Sparidans (Lage Mierde) en A. v. Gisbergen (Hooge Mierde). De uitslag is:

W. Kolsters, 24 stemmen; J. Abrahams, 24 stemmen; A. Jacobs 17 stemmen; A. Vogels, 11 stemmen; zodat de drie eerstgenoemden zijn gekozen.

De Voorzitter feliciteert de Heer W. Kolsters met zijn herbenoeming en de Heren J. Abrahams en A. Jacobs met hun eerste verkiezing in het bestuur. Spreker hoopt, dat beide nieuw gekozenen in het voetspoor zullen treden van hun voorgangers de Heren van Loon en van Gils.

Vervolgens wordt gepauzeerd om de afgevaardigden in de gelegenheid te stellen de verschuldigde contributie en de abonnementsgelden op De Gildetrom te voldoen.

Kringdagen.

De Voorzitter deelt mede, dat de kringdag 1964 zal worden gehouden bij Gilde St. Sebastiaan in Goirle en wel — blijkens mededeling van de afgevaardigde — op zondag, 24 mei 1964. Daar dit het laatste jaar is waarvoor geloot is, stelt het Bestuur voor de kringdag te verloten voor de eersvolgende drie jaren daarna onder die gilden, die zich als gegadigden daarvoor aanmelden. De vergadering gaat hiermede accoord.

Door het Gilde St. Dionysius te Tilburg wordt gevraagd in verband met het 300-jarig be-

staan van dit gilde de kringdag in 1965 door St. Dionysius te doen organiseren. Hiertegen blijkt geen bezwaar te bestaan bij de afgevaardigden.

Bij de nadien gehouden loting wordt de kringdag in 1966 geloot door Gilde St. Sebastiaan te Hilvarenbeek en in 1967 door Gilde St. Catharina te Moergestel.

Vrije gildefeesten.

Voor het houden van een vrij gildefeest in 1964 blijkt geen enkel gilde interesse te hebben.

Mededelingen.

De Voorzitter deelt mede, dat een schrijven is ingekomen van de Heer C. Bruurs te Lage Mierde, waarin deze bedankt als adviseur van de kring voor het schieten met kruisboog op doel. Staande de vergadering wordt in diens plaats bij acclamatie benoemd de heer A. Jacobs van St. Joris te Tilburg.

De volgende mededeling van de Voorzitter be-

Terugblik 1963. Geen gildefeest zonder gilde-moeder Mevrouw Boon.

treft een schrijven, dat is ondertekend door de hoofdliden van de Gilden: St. Joris te Hilvarenbeek, St. Sebastiaan te Hilvarenbeek, St. Ambrosius te Lage-Mierde, H. Sacrament te Hulsel, St. Sebastiaan te Goirle, St. Dionysius te Tilburg en St. Joris te Tilburg. Dit schrijven, gericht aan het Bestuur, is na de laatst gehouden bestuursvergadering ingekomen, zodat dit stuk niet meer behandeld is kunnen worden in de kringbestuursvergadering. Teneinde afgevaardigden toch reeds hiervan kennis te doen nemen, wordt bedoeld schrijven door de Secretaris voorgelezen. Aan de afgevaardigden wordt de toezegging gedaan een afschrift van dit schrijven tegelijk met het antwoord van het Bestuur te doen toekomen.

Niettegenstaande het schrijven thans niet in debat kan worden gebracht wenst de Heer A. Jacobs van St. Joris te Tilburg toch hierover het woord. Dit woord blijkt te bestaan uit een wel zeer uitgebreid geschrift, als verduidelijking op de bewuste brief, dat door de Heer Jacobs wordt voorgelezen.

Het schrijven bevat een reeks bemerkingen op de organisatie van de Federatie en het gevoerde beleid. In mindere mate wordt ook het kringbestuur daarin betrokken. Dit alles is gebaseerd op de stelling, dat elk **gilde** lid zou zijn van de Federatie, waaruit volgt, dat dus ook elk **gilde** ter jaarvergadering van de Federatie zou moeten worden uitgenodigd om als dan zijn belangen te kunnen bepleiten. Ook de vorming van het Federatiebestuur zou niet geschieden op de voorgeschreven wijze.

Dit alles zou geregeld zijn in bestaande statuten van de Federatie. In het schrijven wordt ook een tanende belangstelling voor de kringdagen geconstateerd. Er wordt gevraagd om uitgebreide reglementering voor de diverse wedstrijden teneinde moeilijkheden na afloop van de kringdag te voorkomen. Er wordt van het kringbestuur arbeid en inspanning verwacht om daardoor meer leiding en voorlichting te verkrijgen dan in het verleden het geval was.

De secretaris deelt mede, dat hij graag het bewuste schrijven van commentaar zou voorzien op dit tijdstip, doch daar zulks niet mogelijk is handhaaft hij zijn toezegging om zowel de brief als het antwoord daarop van het Bestuur aan de gilden te doen toekomen.

De Voorzitter acht dit in dit stadium en gezien de omstandigheid, dat het gehele bestuur zich dient uit te spreken, de beste oplossing. Hij geeft vervolgens het woord aan de Voorzitter der Federatie Jhr. Mr. R. A. van Rijckevorsel, die ter vergadering aanwezig is.

Deze haakt wel in op het schrijven van de hoofdliden. Hij zegt begrip te kunnen opbrengen voor het gestelde in de brief, doch stelt vast, dat men verscheidene dingen niet juist ziet. De Federatie is samengesteld uit 5 kringen, die als zodanig lid zijn van die Federatie. De taak van de Federatie is in hoofdzaak adviserend. De Federatie is niet autoritair en het ligt niet in haar lijn autoritair op te treden. Alles, wat door de Federatie gedaan wordt moet geschieden in onderling overleg tussen de kringen, waarvan de voorzitters en secretarissen tesamen het Federatiebestuur vormen.

Ook spreker is de mening toegedaan, dat er bepaalde veranderingen zullen moeten worden aangebracht op organisatorisch gebied, doch dit mag niet de vrijheid der gilden in het algemeen beknotten. Trouwens de grote verscheidenheid in voorschriften der gilden maakt het onmogelijk om van boven af alles in finesses te regelen. Dit is ook zeker niet de bedoeling.

Daarnaast eist een organisatie de nodige orde. Bij de schriftelijke regeling van die orde zal de broederlijkheid niet uit het oog mogen worden verloren. Verder diene men te bedenken, dat het uiterst moeilijk zal zijn regels op te stellen, die waarlijk passend en juist zijn voor elk gilde. De grote verscheidenheid juist zal vele wensen ter zakte naar voren doen komen.

Spreker zegt, dat bij het Federatiebestuur reeds langere tijd de gedachte leeft om te komen tot definitieve statuten. In dit opzicht trekt de Federatievoorzitter een vergelijking met enkele kloosteroorden, die reeds 30 tot 50 jaar bestonden, vooraleer de orderegels werden vastgesteld. De ervaring was in die gevallen een goede leermeester geweest. Zo moet het ook bij de Federatie zijn. De ervaring der diverse kringen op velerlei gebied zal van doorslaggevende betekenis zijn bij het opstellen van voorschriften door de Federatie. Hij rekent ten deze op spontane en broederlijke medewerking van de kringen.

Afgevaardigde J. Vermelis (St. Joris, Tilburg)

Vaandels - Vlaggen

PIJNAPPEL

Torenstraat 3

's Hertogenbosch

GULF motoroliën en doorsmeervetten

volgens officiële smeerschema's voor alle merken tractoren en landbouwmachines

N.V. Oliehandel v.h. van Vollenhoven & Smulders

Nieuwlandstraat 41 - Telefoon 04250-23620 - Tilburg

zegt, dat het de bedoeling is van het schrijven de handen ineen te slaan, omdat men bezorgd is.

De Federatievoorzitter antwoordt hierop, dat het de bedoeling is van het Federatiebestuur op broederlijke wijze een ordening toe te passen in verschillende onderdelen van het gildewezen. Men wil komen tot een normale orde zonder evenwel dwang te willen uitoefenen. Met een applaus der afgevaardigden wordt het woord van de Heer van Rijckevorsel besloten. De voorzitter dankt Jhr. van Rijckevorsel voor zijn aanwezigheid, alsmede voor zijn uiteenzetting.

Rondvraag.

De Heer Jos Segers (St. Joris, Tilburg) merkt op, dat zowel hij als de andere gildebroeders die deel hebben uitgemaakt van de vertegenwoordiging van de Federatie in Birmingham (Engeland) slechts f 15,— hebben ontvangen als vergoeding, terwijl door het Ministerie van Landbouw f 25,— per persoon werd uitgekeerd aan de leider van de groep. Hij zou hieromtrent gaarne nadere mededelingen ontvangen.

De Secretaris heeft deze klacht reeds schriftelijk opgesteld. Deze zal bij gelegenheid van de Federatie-bestuursvergadering op 30 november a.s. nader worden onderzocht.

De Heer A. Vogels (St. Barbara, Oirschot) acht het niet juist, dat in het officiële orgaan van de kring De Gildetrom de datum van de jaarvergadering reeds wordt genoemd met het verzoek deze datum vrij te houden, terwijl de jaarvergadering 2 weken later gehouden wordt. Persoonlijk heeft hem dit moeilijkheden bezorgd.

De Voorzitter antwoordt, dat het wegens gebrek aan zaalaccomodatie niet mogelijk was de jaarvergadering te houden in Hulsel. Daarom werd uitgezien naar een andere plaats. Het lag in het voornemen de vergadering te houden op 9 november 1963, zoals was aangekondigd in de Gildetrom. Deze zou zijn te Hooge Mierde in Café De Bijenkorf. Zeer laat echter werd medegedeeld, eerst, dat op die datum de zaal bezet was en de vergadering zou moeten worden verschoven naar een later tijdstip, terwijl daarna de mededeling kwam, dat de zaal be-

maal niet beschikbaar was voor de jaarvergadering van de kring. Het zal duidelijk zijn — als dus de Voorzitter — dat het kringbestuur door deze gang van zaken in een dwangpositie raakte en toen uit moest zien naar een andere gelegenheid. Dit werd tenslotte Café De Schipper, waar wij thans bijeen zijn, en ik moet er aan toevoegen, aldus spreker, dat deze gelegenheid mij zeer goed naar de zin is.

De Heer A. Vogels (St. Barbara, Oirschot) verzoekt er in de toekomst nauwlettend op toe te zien, dat de leden van het ere-comité op een kringdag met de nodige egards behandeld worden. Zeker, het organiserend gilde heeft de plicht daarvoor zorg te dragen, maar er hapert nog wel eens iets aan. Dit komt niet ten goede aan het gildewezen.

De Voorzitter antwoordt, dat bij de besprekingen, die circa 6 weken vóór een kringdag door het kringbestuur met het organiserend gilde worden gehouden, aan dit punt de nodige aandacht zal worden besteed.

Verder oppert de Heer Vogels het plan de datum van de kringdag te verschuiven naar een later tijdstip. Naar zijn mening worden de kringdagen in het algemeen te vroeg in het jaar gehouden.

De Voorzitter antwoordt, dat de datum voor een kringdag uitsluitend door het organiserend gilde wordt vastgesteld. Hierbij betwijfelt de Voorzitter of dit er toe zou leiden, dat altijd alle gilden aanwezig zullen zijn.

Tenslotte verzoekt de Heer Vogels contact op te willen nemen met een gilde in Noordwijk, dat nog met de voetboog schiet en waarvan de leden echter — eigenaardig genoeg — allemaal protestant zijn. Mogelijk is dit een zaak voor het Federatiebestuur.

Met toestemming van de Voorzitter antwoordt de Heer A. Jacobs (St. Joris, Tilburg), dat met het bestuur van dit gilde reeds contact is opgenomen door St. Joris te Tilburg, dat ook met de voetboog schiet. De Heer Jacobs was persoonlijk reeds in Noordwijk geweest.

Niets meer aan de orde zijnde en niemand meer het woord verlangend, sluit de Voorzitter de vergadering met de christelijke groet: „Geloofd zij Jezus Christus.”

De Kringsecretaris,
H. A. J. van Erve.

Onze Patroonheiligen (V)

door A. J. M. Jacobs, vaandrig St. Joris, Tilburg.

H. ODULPHUS

(feestdag 12 juni)

In het Brabantse dorp Best werd Odulphus tegen het einde der achtste eeuw geboren. Zijn vader Ludgis bezat vele goederen, akkers en landerijen. Zijn zoon Odulphus, die vele van deze goederen door erfenis verkreeg, wilde zich echter geheel ontdoen van al het aardse en schonk alles aan de armen.

Na zijn priesterwijding bediende hij als Pastoor de kerk van Oirschot, doch zijn verlangen was in het klooster te treden en monnik te worden. Zijn hartewens ging in vervulling toen hij was ingetreden in het klooster van Sint Martinus te Utrecht, dat bij de Dom behoorde. Hier ontplooid Odulphus zich en bleven zijn deugden niet langer verborgen. De Acta Sanctorum vermeldt van hem: volhardend in het waken; machtig in het vasten; ijverig in gebed en in het lezen van de H. Schrift, in het geven van aalmoezen milddadig; gastvrij; verstandig in het beheren van het kerkelijk goed en boven degenen over wie hij gesteld was, stak hij bovenmenselijke mate uit. Bovenal was Odulphus een voorbeeld van gehoorzaamheid. Bisschop Frederik zond Odulphus uit als missionaris. Hij ging helpen bij de bekering der Friezen. Het was voor hem een voortdurend offer, want zijn dieptste verlangen bleef bij zijn kloosterleven, zodat het zijn bedoeling was zo spoedig mogelijk binnen de muren van het convent terug te keren. De Bisschop bleef er echter op aandringen, dat hij ondanks zijn hoge leeftijd nog een tijdlang de geestelijke verzorging van Stavoren op zich zou nemen. Zijn parochianen hebben aan niets ooit kunnen merken, dat hij met tegenzin in Friesland gebleven was, toen zijn missiewerk volbracht was. Met droefheid nam Stavoren van haar herder afscheid en Odulphus keerde in zijn geliefde klooster te Utrecht terug.

Opnieuw werd hij monnik. De regels van het klooster eerbiedigde hij en vervulde deze met een strenge nauwgezetheid. Zijn enige concessie was een stok, welke hij gebruiken moest om te kunnen gaan.

Tot in zijn laatste levensjaren was hij voor zijn medebroeders een voorbeeld. In het gebed vond hij de kracht daartoe. Staande aan het altaar wist hij de kerk door gebed voor brand te behoeden. Alleen zijn eigen cel ging in vlammen op. Vermoedelijk in 865 stierf Odulphus een zalige dood, waarvan hij tevoren dag en uur had voorspeld.

De H. Odulphus is een Brabantse heilige gebleven. Een te goeder trouwe heilige uit het volk en voor het volk. Het gilde te Best heeft hem daarom ongetwijfeld door de eeuwen heen als een der hunnen erkend. Zijn devotie is nog levend. Bijzonder wordt hij vereerd in zijn geboorteplaats en te Oirschot. Hij is een heilige, die onder alle omstandigheden helpt. Als andere heiligen klaarblijkelijk niet kunnen helpen, of in vele kleine tegenstrubbelingen van het leven, is Sint Odulphus de toeverlaat.

De H. Odulphus had in zijn lange leven steeds de wil van God gevolgd en deze wet Gods gepredikt voor ons allen. Verankerd in Gods rechtvaardigheid ligt als een noodwendigheid het wereldse gebeuren. Ook dat van de heden-daagse gilden.

De gildebroeders van Sint Odulphus te Best hebben een van hun eigen zonen tot patroon gekozen. Een heilige op wien zij kunnen rekenen in alle omstandigheden, wanneer zij met nederigheid en onderwerping buigen voor de H. Wil van God. Maar ook voor alle gildebroeders van Brabant moge hij een voorspreker in de hemel zijn. De H. Odulphus is een weerspiegeling van de ziel van het Brabantse volk, waaruit hij zelf is voortgekomen en dat hem heeft gemaakt tot een beminnelijke heilige.

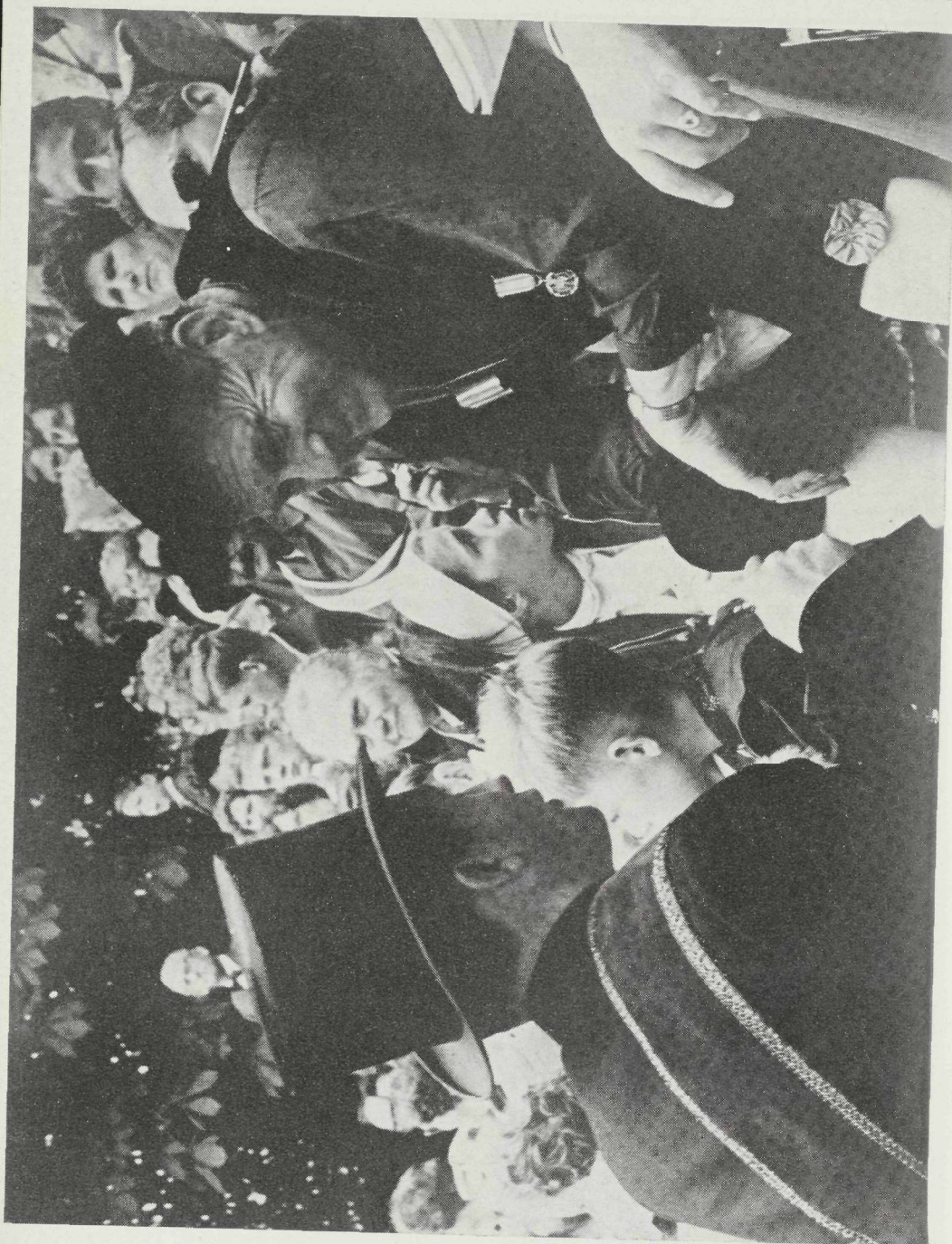
RECTIFICATIE.

In de notulen van de Jaarvergadering welke gehouden is op 15 december 1962 te Oirschot, is een storende fout geslopen. Op pagina 350 onderaan links staat achter de heer J. Abrahams St. Joris Hilvarenbeek vermeld. Dit moet uiteraard zijn St. Sebastiaan te Hilvarenbeek. Onze excuses.

Red.

Een
eeuwenoude
traditie

*Terugblik 1963:
Op het Landjuweel
te Oirschot.*

Standaardrijden

door M. A. G. de Groot
Dierenarts te Hapert.

Verschillende personen zullen ongetwijfeld met veel belangstelling en vaak ook met waardering tijdens de gildefeesten of andere festiviteiten het standaardrijden hebben gade geslagen zonder de oorspronkelijke betekenis daarvan te kennen.

Wij willen daarom aan het standaardrijden, hetwelk in onze tijden alleen nog in de vorm van sport wordt beoefend, een korte beschouwing wijden. Daarvoor moeten wij een blik in het verleden werpen. De historische betekenis van het standaardrijden stamt n.l. uit de gildetijd. Zoals bekend mag worden verondersteld, had het gilde in de middeleeuwen o.m. de taak zorg te dragen voor de weerbaarheid van stad en dorp. De gilde werd ingeschakeld bij de strijd tegen rovers of andere vijanden.

Indien het gilde uitrukte, reed een bepaalde ruiter, meestal een martiale figuur, voorop. Hij droeg een standaard bij zich, waarop de naam van het gilde en de plaats, waar het gilde thuis behoort, stonden vermeld. Deze standaard werd in een houten of lederen huls geplaatst, welke aan de stijgbeugel werd bevestigd. De standaardhouder was dikwijls uit zwaar hout vervaardigd en soms met fraai en kunstig houtsnijwerk versierd.

De vooroprijdende ruiter was, afhankelijk van de omstandigheden, waarvoor moest worden uitgerukt, gekleed in een gilde-uniform of was geharnast. Van die ruiter werd het bezit van een uitstekende rijkunst vereist. Met linkerhand en met behulp van zijn benen moest hij n.l. zijn paard in zig-zag slangenvorm rijdende besturen, terwijl hij met de rechterhand de standaard vasthield. Dat zig-zag rijden, figuren welke wij in het tegenwoordige standaardrijden nog terugvinden, had ten doel om de weg vrij te maken voor de overige gilde-leden, die met vliegende vaandel en slaande trom volgden. Hij reed met zeer grote behendigheid en met zulk een snelheid, dat hij zijn volgers niet hinderde in hun opmars. Die ruiter — de standaardruiter — boezemde heel veel ontzag in en bood het gilde een bepaalde waarborg om zich vrij en gemakkelijk te kunnen verplaatsen.

Hij was de schrik van de vijand c.q. het publiek.

Om de voor deze belangrijke functie zo noodzakelijke uitstekende rijkunst machtig te worden, vergde van de ruiter veel oefening en inspanning.

Het wedstrijdelement kende men in die tijd ook. Ook toen al werden door de verschillende gilden onderling wedstrijden georganiseerd, zowel in standaardrijden als in schieten, vendelen, trommelen enz.

Die onderlinge krachtsmeting stimuleerde de ruiter om zijn prestaties in het standaardrijden zo hoog mogelijk op te voeren.

Ook toen trokken deze evenementen veel publiek, ook toen was er een jury, die voor de waardering zorgde.

Uit dat grijze verleden is alleen het standaardrijden in wedstrijdvorm overgebleven. Het oorspronkelijke verdedigingselement is, evenals zo vele andere functionele betekenissen van het gilde, verdwenen.

Zoals bij iedere wedstrijd het geval is, golden en gelden thans ook nog voor het standaard-

GILDEBROEDERS !

Voor **UW WAPENS** (Walther, JGA, etc.)

UW MUNITIE (Winchester, RWS, ICI, slaghoedjes en kruis)

Voor **UW HANDBOGEN** (Seefab, fiberglas)

UW PIJLEN (met of zonder punt)

Jan van Berkel, Wapenhandel

HEUVEL 9 — TILBURG

rijden bepaalde verplichtingen, welke in reglementen waren c.q. zijn vastgelegd.

Het is ons niet bekend of deze reglementaire bepalingen thans landelijk uniform worden toegepast.

In onze streek worden in het algemeen — globaal gezien — de volgende voorschriften gehanteerd.

Het terrein moet een minimum lengte hebben van 40 meter en een minimum-breedte van 15 meter. Het is ook mogelijk een dubbel terrein te nemen met een lengte van 40 meter en een dubbele breedte van 2×15 meter. Op dit terrein wordt teruggereden op de andere helft van de baan.

Deze methode dient voorkeur wegens grotere overzichtelijkheid. Figuur A geeft de situatie op een enkel terrein aan, figuur B die op een dubbel terrein. De slangen zijn op die figuren aangegeven **in stap** Heen: —Terug: ---

Het terrein moet behoorlijk zijn uitgepaald. Er moeten ongeveer 14 vlaggetjes aanwezig zijn, benevens een grotere vlag, die het beginpunt aangeeft.

De baan, die **in stap** moet worden afgelegd, moet door de vlaggetjes worden aangeduid.

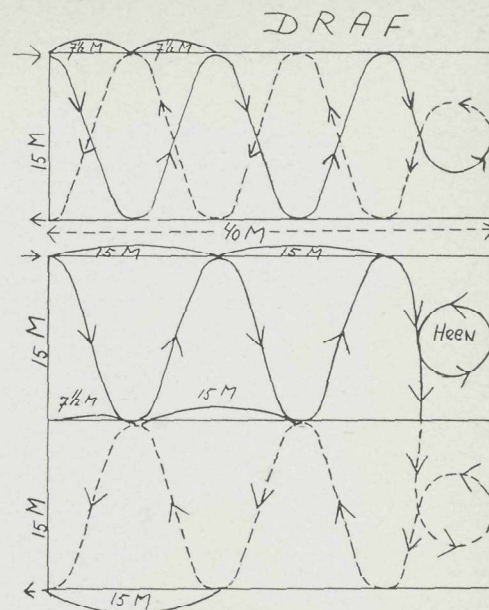
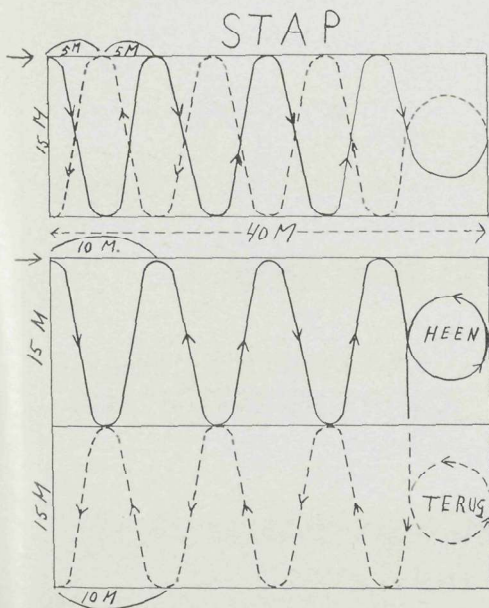
Ook moeten nog ongeveer 9 paaltjes aanwezig zijn, waarmee de baan, die **in draf** moet worden afgelegd, wordt aangegeven.

De standaardruiters, die voor de wedstrijd hebben ingeschreven moeten uiterlijk een half uur vóór de aanvang daarvan op het terrein aanwezig zijn.

Gaat aan de wedstrijd een optocht vooraf, dan is de ingeschreven standaardruiter verplicht hierin mede te rijden.

Standaardruiters kunnen slechts uitkomen in de wedstrijd, wanneer hun gilde over een standaard beschikt. Zij kunnen slechts mededingen voor het gilde, waarvan zij broeder zijn. Heeft zijn gilde geen speciaal standaardruiter-costuum, dan is hij gekleed in het costuum van zijn gilde.

De standaard wordt gedragen in de rechter-

hand, loodrecht met de punt naar achteren en is in een koker geplaatst, welke aan de rechter stijgbeugel is bevestigd.

De volgorde, waarin gereden wordt, wordt tevoren bij onderlinge afspraak bepaald. Bij gebrek aan overeenstemming stelt de jury de volgorde vast.

Elke ruiter komt in stap de ring binnen, gaat rechtstreeks toe op de jury, groet door de standaard voorover te neigen en noemt duidelijk naam en plaats van zijn gilde.

Vervolgens begeeft de ruiter zich naar het beginpunt en legt de baan af **in stap**; hierbij geeft hij acht, dat op **iedere vijf meter** dat de baan lang is, minstens één slang wordt gelegd.

Worden te weinig slangen gelegd, dat geeft dit strafpunten. Meer slangen geven winst. Er zal evenwel streng op gelet worden dat na het wenden niet wordt teruggereden. Er moeten dus minstens 6 slangen worden gemaakt. De ruiter moet rijden op de vlaggetjes om het vereiste aantal slangen te behalen.

De lengte van de baan wordt tevoren opgegeven (liefst in het programma of anders door de jury).

Aan het keerpunt rijdt de ruiter een of twee grote voltes al naar gelang gebruik wordt gemaakt van terrein A of B, waarna hij zijn baan vervolgt.

Na de baan in stap te hebben beëindigd, keert de ruiter terug naar het beginpunt en doet hetzelfde als vermeld in punt 2 en 3 **in draf**, met dit verschil, dat nu op **iedere 7,5 meter** een slang moet worden gelegd. Er moeten dus minstens 4 slangen worden gemaakt. De ruiter moet rijden op de paaltjes om het gewenste aantal slangen te maken.

Na het afleggen van de baan in draf mag de ruiter, zo hij dit wenst vrije figuren rijden, mits hij zijn voornemen daartoe tevoren aan de jury bekend maakt. Deze vrije figuren kun-

nen het oordeel der jury beïnvloeden (ook nadelig).

Er wordt beoordeeld:

1. Correct uitvoeren der verplichte figuren.
2. Houding van de standaard.
3. Houding van ruiter en paard.
4. Beste combinatie in de optocht.
5. Algemene indruk.

Het mooiste costume of tuig komt alleen dan in aanmerking, wanneer daarvoor een speciale prijs is uitgelooft.

Zoals bij iedere vorm van paardensport het geval is, moeten er niet alleen aan de ruiter zware eisen worden gesteld (lichaamstechniek, concentratievermogen, reactiesnelheid e.d.), maar ook aan het paard, terwijl daarnaast uiteraard vereist is, dat er een goed samenspel tussen ruiter en paard aanwezig is.

De Schuttersgilden

*Ik zag in mijn dromen de gilden trekken,
Zoals ze in de historie hebben gedaan!
Omdat ik de gilden in hun oude glorie
zag trekken,
Daarom wil ik de gilden weer trekken.*

*Ik zag in mijn dromen de gilden gaan,
Zoals ze in de historie hebben gedaan!
Omdat ik de gilden in hun oude glorie
zag trekken,
Daarom wil ik nu de gilden weer wekken!*

*Ik zie met klare ogen de gilden staan,
Waar ze vroeger hebben gestaan!
Nu zien we de gilden weer in volle
glorie trekken,
Want wij hebben de gilden kunnen wekken!
E. G.*

GILDE ST. MAURITIUS GOIRLE.

Boomsluiten

Zondag 6 okt. j.l. te 14.00 uur kwamen de gildebroeders bijeen tot sluiting van de boom. Met de verschieting op 3 vaste vogels die hieraan voorafging, behaalden de volgende gildebroeders prijzen:

1e prijs J. Verhoeven; 2e prijs J. v. d. Berg;
3e prijs M. Adriaansen.

De Hoofdman
M. Adriaansen

VIEUX „DE OUDE KOETSIER”

Marque

déposée

De op fust gerijpte VIEUX

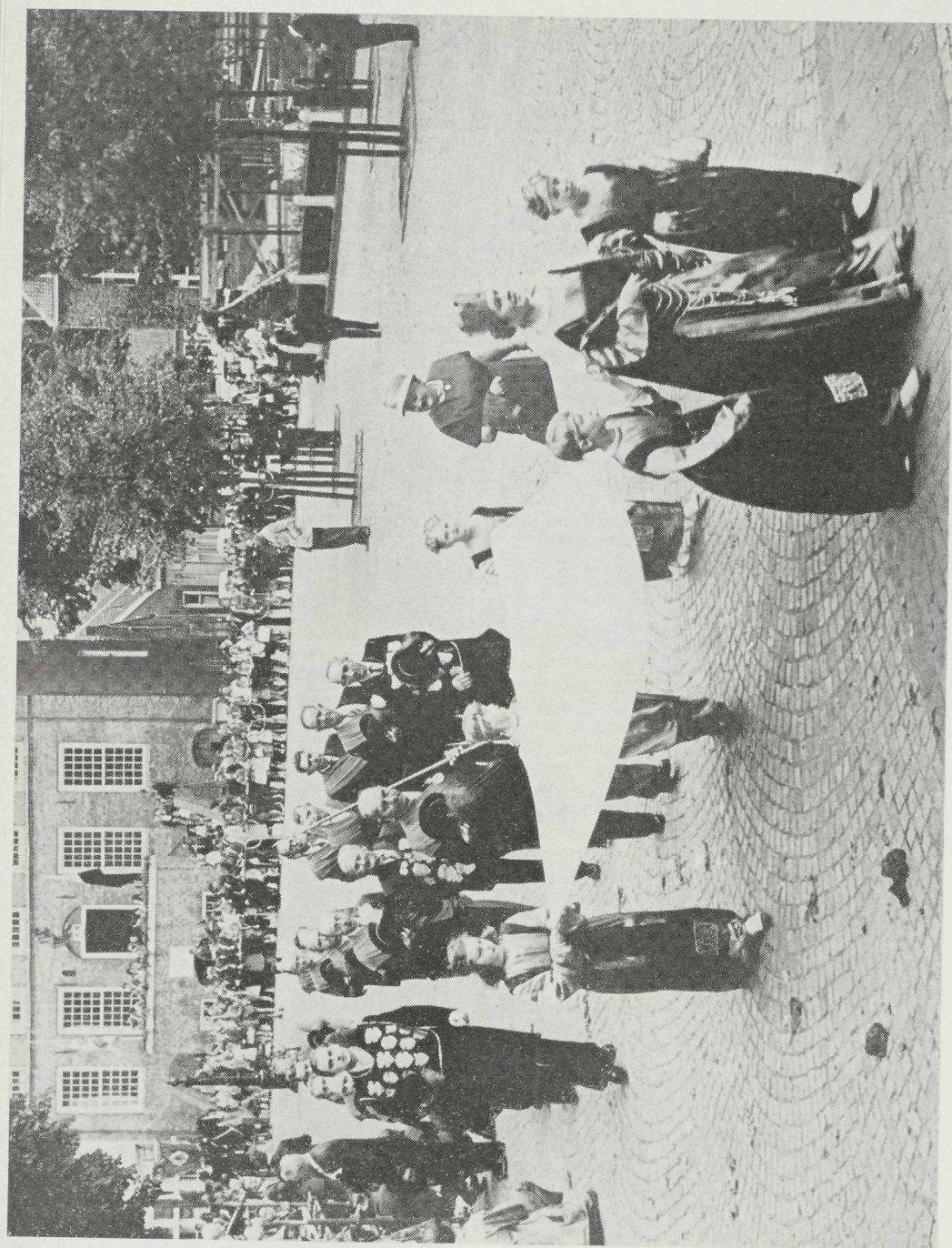
*Door liefhebbers
het meest gevraagd!*

Een product van

ANDRE KERSTENS N.V.

TILBURG

Vraagt uw leverancier!

Terugblik 1963:
 Het gilde St. Sébastiaan en
 St. Barbara, Moergestel, op
 het Landjuweel te Oirschot.

P. van Beers Pauselijk onderscheiden

TIJDENS GILDEFEEST IN HOOGELOON

Gildebroeder P. M. van Beers.

Zaterdagavond heeft pastoor Scheij in Hoogeloon, tijdens het gildeverbroederingsfeest van de gilden uit Hoogeloon en omgeving aan de 78-jarige P. M. van Beers het gouden erekruis, verbonden aan de pauselijke onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice is toegewezen. Onder luid applaus werd de jubilaris de onderscheiding opgespeld.

Gilde St. Sebastiaan uit Hoogeloon was zaterdag in verband met het verbroederingsfeest gast heer van de gilden uit de omtrek van Hoogeloon. 's Avonds om half acht werd vanaf gildekamer Willems in gezelschap van fanfare Wilhelmina en de drumband uit Casteren naar de zaal Van Heykelom getrokken, waar de gildebroeders werden verwelkomd door de hofman van St. Sebastiaan, de heer P. van de Pas. De grote verrassing kwam daarna van de zijde van pastoor J. Scheij, die er de aanwezigen op attent maakte dat er zich een gouden gildebroeder onder hen bevond: de heer P. M. van Beers, die op Sacramentsdag 1912 was toegelaten tot het St. Sebastiaan gilde. Pastoor Scheij noemde de heer Van Beers een markante persoonlijkheid in het dorp Hoogeloon, iemand die vele openbare functies heeft vervuld en nog vervult. Hij greep deze gelegenheid aan om de lange staat van dienst van de jubilaris op te sommen, een bijna ondoenlijk werk, ge-

zien de vele activiteiten van de heer Van Beers.

„Uw verdiensten zijn zo talrijk dat alleen zuiver goud in staat is dit waardig tot uitdrukking te brengen”, zei pastoor Scheij en deelde toen de volkomen verraste heer Van Beers mee dat hem het gouden erekruis, verbonden aan de pauselijke onderscheiding Pro Ecclesia et Pontifice is toegewezen. Onder luid applaus werd de jubilaris de onderscheiding opgespeld.

De heer K. Smulders, voorzitter van de boerenbond, feliciteerde de jubilaris en wees er op dat de heer Van Beers de eerste inwoner van Hoogeloon is die deze onderscheiding ten deel is gevallen. Ook burgemeester J. v. Woenzel was aanwezig om de jubilaris zijn gelukwensen aan te bieden. Hij noemde de heer Van Beers een persoon van de oude, vertrouwde stempel, altijd even correct in zijn optreden. Namens de gilden buiten Hoogeloon werd het woord gevoerd door de heer J. van Eijndhoven uit Netersel. Zichtbaar onder de indruk sprak de jubilaris een kort dankwoord.

Het gildeverbroederingsfeest werd na deze onverwachte gebeurtenis in een gezellige sfeer voortgezet.

Oud Limburgs Schuttersfeest

Van de hand van de Luitenant-Kolonel der Limburgse Jagers Th. H. de Loo ontvingen wij een afschrift van een bijzonder interessant artikel, genaamd „Wie Sjoon Oos Limburg is”, hetgeen het verleden en het heden van de Limburgse Schutterijen uitvoerig belicht en door genoemde hoofdofficier bedoeld is om zijn Limburgse Jagers meer en beter begrip bij te brengen tot de Schutterij, zoals deze in vele plaatsen een aanmerkelijke bloei vertoont. Als Brabantse gildebroeders hebben wij, zij het dan op een heel andere wijze, toch de Schutterij na gestaan en doen dat nog. Hoe langer hoe meer gildebroeders zien wij op de Limburgse Schuttersfeesten, vooral die in het grensgebied wonen. Het vierhonderdjarig bestaan van het St. Lambertus Schuttersgilde te Helden was daar het beste bewijs van.

Het leek daarom de redactie een unieke gelegenheid dit zeer interessante en boeiende artikel onder de ogen van onze lezers te brengen en hen daardoor een beter begrip bij te brengen, wat er leeft in de Limburgse Schutterswereld. Het lijvig artikel van Overste De Loo, hetgeen officieel verschijnt in het Kerstnummer van „De Limburgse Jager”, is te lang om in één nummer van „De Gildetrom” te worden opgenomen en zal daarom, al naargelang de beschikbare plaatsruimte over de volgende nummers in het nieuwe jaar worden verdeeld. De Redactie van „De Gildetrom” is de Overste De Loo bijzonder erkentelijk in de gelegenheid te zijn dit belangrijke artikel te mogen opnemen. Hiervoor onze welgemeende dank.

Red.

Wie sjoon oos Limburg is !

OUD LIMBURGS SCHUTTERSFEEST.

Dr. Win Roukens

Directeur van het Rijksmuseum voor Volkskunde

Lector a.d. R.K. Universiteit Nijmegen (1955)

Inleiding

Alvorens na te gaan hoe dit aloude gebruik, een schuttersfeest, dat telkenjare ongeveer 5000 tot 6000 toeschouwers trekt, is ontstaan, heb ik gezocht naar een juiste definitie van deze uiting van volkscultuur en daarom is het juist ons de vraag te stellen:

1. Wat is het Oud-Limburgs-Schuttersfeest en wat is het niet?

„Het gaat bij onze schutterijen in diepste wezen niet om „divertissements“ (vermakelijkheden) maar vooral om religieuze, en burgerschapsdeugden en mogen de schutters en zij die leiding geven bij het schutterswezen beseffen, dat onze Commissaris der Koningin, wanneer hij in gezelschap is van de Gouverneur van Belgisch-Limburg het Oud-Limburgs Schuttersfeest bezoekt, wel beter weet, waarom hij omringd door tienduizenden bezoekers uit Limburg en andere gewesten bij deze volkskundige manifestatie ieder jaar acte de présence geeft en meedoet; hem gaat het hier immers niet slechts, en zelfs niet in de eerste plaats, om een gewestelijke show van meer of minder historische, meer of minder mooie uniformen, van schutterssilver, van Koningen en koninginnen, maar om een manifestatie van een deel

van de Limburgse Volksziel in bijzondere, traditionele levensvormen, in bewuste binding met het regionale verleden.”

2. Een andere definitie van Prof. Dr. Win Roukens over het Oud-Limburgs Schuttersfeest luidt als volgt:

„Het Oud-Limburgs Schuttersfeest gelijkt op een landjuweel in Middeleeuwse stijl met zijn grote rijkdom aan kleur, muziek en zwier, aan vaardigheid in exercitie, tromgeroffel en vendelzwaaien, aan uitbundigheid, van kamplust en feestvreugde, die ieder jaar tienduizenden Limburgers, Brabanders en Belgen trekken, doen genieten en binden de symbolen van lokale en regionale volksculturele krachten, die medewerken aan het in stand houden of het bereiken van een gezond lokaal en regionaal samen-leven en samen-werken in Limburg.”

Willen wij, Limburgse Jagers, iets begrijpen van de schuttersgilden en iets meer willen weten dan uit voorgaande definities valt af te leiden, dan zullen wij ons allereerst moeten bezinnen op het wezen der schutterijen en op de mogelijke betekenis daarvan voor de dorps- en streekgemeenschap in deze tijd van economische, maatschappelijke en culturele overgang naar een nieuw tijdperk in de geschiedenis der mensheid.

Laten wij eerst als **militair** de schutterijen bezien in verband met de geschiedenis van het leger en welke rol de schutterijen in de loop der eeuwen daarbij werd toebedeeld.

Ik meen, dat wij, Limburgse Jagers, als moderne infanterist van de Koninklijke Landmacht

België.....

Aandacht

slechts dan een beter begrip krijgen van het jaarlijkse hoogtij der schutterijen van Nederlands- en Belgisch Limburg, dat eenieder kent als het OUD-LIMBURGS-schuttersfeest of in de volksmond beter bekend als het „OUD-LIMBURGS”

Wat zegt de militaire geschiedschrijver over de schutterijen?

Om de betekenis van de huidige schutterijen te kunnen begrijpen is het noodzakelijk allereerst een blik te werpen in de geschiedenis.

Als wij dan teruggaan tot in de oudste tijden, waarvan de historicus ons gegevens weet te verschaffen, dan vinden op het stukje grond dat wij ons VADERLAND mogen noemen, steeds weer mensen wonen, die er prijs op stellen een zelfstandig bestaan te leiden en bereid zijn tot handhaving daarvan de wapens op te nemen.

De wapens hanteren

De mens in de oudheid kende het verschil tussen de krijgsman en de burger niet. De noodzakelijkheid om zich te kunnen verweren tegenover kwaadwillende medemensen en wilde dieren en om zich datgene te kunnen verwerven wat voor zijn bestaan noodzakelijk was, dwong een ieder, die daartoe in staat was, de wapens te hanteren.

Het recht om een harnas te dragen

Een tijdvak in de geschiedenis, dat niet onvermeld mag blijven is dat van KAREL DE GROTE (768—814). Ieder vrij man, die vier boerderijen bezat, was verplicht om, wanneer de keizer riep, ten strijde te trekken. Zij die minder bezaten, verenigden zich; één van hen ging naar het leger, terwijl de anderen hem

wapens en proviand verschaften. De bezitter van twaalf of meer boerderijen was verplicht met een harnas op te komen. Kwam hij niet, dan verspeelde hij niet alleen zijn bezittingen, maar ook het recht om een harnas te dragen. De militaire organisatie hield nauw verband met de bestuursorganisatie. De hertogen en graven, die de landstrecken bestuurden, waren tevens de bevelhebbers van de uit hun gebied gerecruteerde troepen, waarmede zij zich onder de bevelen van de keizer stelden.

In de tijd van de ridderlegers was van een infanterie nauwelijks sprake. De ridders, die zelf te paard streden, namen in hun gevolg slechts een gering aantal voetknechten mee, bewapend met pijl en boog, kruisboog en knuppel. In de 14e en 15e eeuw onder de toenemende bloei der steden komt dan de dienstplicht. Uit de stedelijke bevolking werden militietroepen gevormd, die in de eerste plaats waren bestemd voor de verdediging van de wallen. In vele steden ziet men de ambachts GILDEN zich militair organiseren. De uitvinding van het buskruit (14e eeuw) brengt handvuurwapenen in de bewapening der infanterie. Musketiërs en haakbusschutters doen naast de piekeniers hun intreden in de gelederen.

De republiek in de tijd van Prins Maurits, die het beroemde Staatse leger in het leven riep, kende naast het huurlinger ook een milite. De grondslag hiervoor was gelegd in Art. VIII van de Unie van Utrecht in 1579 gesloten tussen de Noordelijke gewesten en vele Vlaamse en Brabantse staten.

Naast leger stedelijke schutterijen

Het is in deze tijd dat de militaire geschiedschrijver, Generaal Mr. H. J. Kruls, in zijn prachtig boek „Op de bres voor Neerland”

onafhankelijkheid" schrijft: dat er toen ook stedelijke SCHUTTERIJEN waren nl. „In de steden trof men naast het eigenlijke leger der Republiek, dat een huurleger was — STEDELIJKE SCHUTTERIJEN aan, gevormd door de schuttersplichtige gezeten burgerij."

Na de inlijving bij Frankrijk hield het leger van het Koninklijke Holland op als zodanig zelfstandig te bestaan. In 1811 voerde Napoleon de conscriptie in. Jaarlijks was er een verplichte algemene inschrijving van allen, die 20 jaar waren. De door loting aangewezen „conscrits" dienden naast de vrijwilligers in de Napoleonische regimenten.

Naast Landstorm ook schutterijen

Nadat ons land in 1813 zijn onafhankelijkheid had terug gekregen, lezen wij in de militaire geschiedenis, dat naast de „welgeregelde landstorm", die zou worden belast met de plaatselijke verdediging en die werd bewapend met geweer en piek en uitsluitend oefende op zondag tussen de ochtend en middagkerktijd, ook ten behoeve van de stedelijke verdediging en voor het verrichten van plaatselijke diensten in de steden SCHUTTERIJEN werden gevormd.

Schutterijen Grondwet van 1815

Telkens weer lezen wij in de militaire geschiedenis, dat naast het leger een SCHUTTERIJ bestond. De grondwet van 1815 bepaalde daaromtrent in art. 213 het volgende:

„In alle gemeenten, welker bevolking binnen de besloten kring of omtrek der gebouwen 2500

zielen en daarboven bedraagt, worden ALS VAN OUDS schutterijen opgericht, tot behoud der inwendige rust. Deze schutterijen dienen in tijden van oorlog of gevaar, tegen de aanvallen van den vijand. In andere gemeenten worden, in tijd van vrede, rustende schutterijen ingesteld, welke ingeval van oorlog, gezamenlijk met de vorengemelde dienen als een landstorm, tot verdediging des Vaderlands."

Schutterijen in oorlogstijd als landstorm inzetbaar

De schutterijen hadden in het systeem der grondwet dus een tweeledige bestemming. Een kleine kern, grotendeels bestaande uit de goede burgers, werd in vreedstijd geoefend en kon worden gebruikt tot handhaving of herstel der openbare orde en rust. Het grootste deel bleef echter ongeoeffend. Dat gedeelte kon in geval van oorlog worden opgeroepen en geoefend om in een landstorm tegenover de vijand te worden gebruikt.

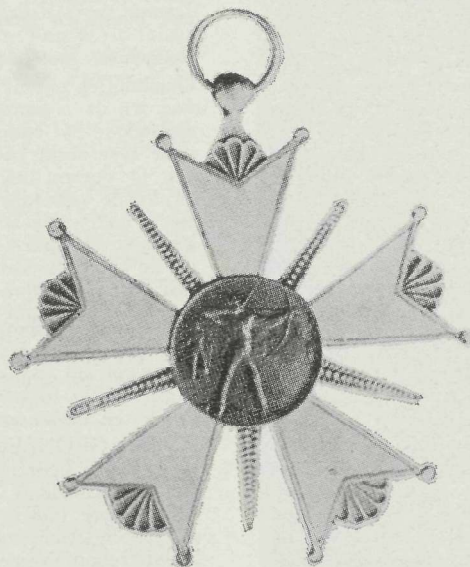
Schuttersbataljons in het leger

De schutterijwet van 1827 bepaalde, dat alle schuttersplichtigen, gedurende de zomermaanden enige oefening moesten ontvangen. Ook de organisatie, tuchthandhaving en mobilisatie werden door deze wet geregeld. Tot een waardevol gedeelte van onze weermacht zijn de schutterijen echter nooit geworden. In 1830 en 1831 is men er toe overgegaan geleidelijk delen der schutterijen te mobiliseren en aan het leger toe te voegen. Sommige schuttersbataljons hebben daarbij goed werk verricht, vele hebben echter bewezen dat zij niet als een deel

Bekers
Medailles
Kransen
Takken
Plaquettes
Statuettes
Vaantjes
Wimpels
Insignes

Enorme voorraad

Gilde-
schilden
Konings-
kruizen

in echt zilver
en verzilverd
Eigen fabrikaat
Mooie gravure
In eigen ateliers

Ferdinand Klaassen

Prijzen voor elke sport — Juwelier

Ons 77e jaar

Kerkstraat 35, 's Hertogenbosch, Tel. 04100-34716

Ons 77e jaar

Drinkt

Bavaria-Bier

3-Es Limonade

BAVARIA-BROUWERIJ — LIESHOUT

van het leger konden worden gebruikt. Verder verhaalt de militaire geschiedschrijver, dat tijdens de Frans-Duitse oorlog in 1870 de sterkte van het Nederlandse leger op 15 september 1870 bedroeg: plm. 1969 officieren en plm. 59258 onderofficieren, korporaals en minderen. Een gedeelte der SCHUTTERIJ, 21000 man, dat gemobiliseerd was, is in deze getallen inbegrepen.

Landweerwet 1901 maakte schutterijen overbodig

Het jaar 1881 bracht nog eenmaal de schutterijen in het daglicht nl. in een door Minister Reuther ontworpen legerorganisatie nl. een veld leger van 3 divisies terwijl onze linien en stellingen behalve door de **schutterijen**, zouden worden bezet door 9 bezettingsbataljons infanterie, 4 regimenten vestingsartillerie, het korps torpedisten en 3 compagnies genietroepen. De ontwerpen van Minister Reuther voor de nieuwe milite wet en voor een schutterijwet, welke eerst het benodigde contingent van 12000 man voor de nieuwe organisatie moest leveren, konden het echter niet tot een openbare behandeling brengen.

De grondwet van 1887 bracht een verandering waarvan art. 181 luidde:

„Tot bescherming der belangen van de staat is een zee- en eene landmagt bestaande uit vrijwilligers en uit dienstplichtigen. De wet regelt de verplichte krijgsdienst.”

Het heeft nog tot 1901 geduurd alvorens de Militiewet tot stand kwam. Na vele politieke verwikkelingen was in 1898 de persoonlijke dienstplicht ingevoerd. Het jaar 1901 bracht de totstandkoming van zeer ingrijpende wijzigingen in de Militiewet, welke aanleiding gaven de gewijzigde wet de naam Militiewet-1901 te geven.

Naast de Militiewet kwam de Landweerwet tot stand. De instelling van de landweer maakte de SCHUTTERIJEN overbodig. De landweerwet bepaalde dan ook dat zij geleidelijk zouden worden opgeheven. EEN ALOUDE NATIONALE INSTELLING HIELD DAARMEDE OP TE BESTAAN in 1907.

Hoe ziet de burgergeschiedschrijver de historie van de schutterijen?

Nu wij in grote trekken de militaire betekenis van de schutterijen voor het leger hebben gezien door de bril van een militair historicus,

is het goed thans te vermelden, wat de volkskundigen over de geschiedenis en de betekenis van de schutterij in dorp en streek zeggen.

Schutterij een volkskundige instelling

De schutterijen, welke vóór de Reformatie (16e eeuw) in geheel Nederland voorkwamen en geleidelijk aan tot de provincies Gelderland, Noord-Brabant, Zeeland en Limburg werden beperkt, behoren tot de sector der Volkscultuur: ze zijn volkskundige instellingen. En deze worden in het algemeen gekenmerkt door hun gemeenschap vormend en in standhoudend karakter, alsmede door het feit, dat ze nauw met plaats en streek verbonden zijn en gedragen worden door hen, die onverschillig tot welke stand ze behoren, naar geest en levenshouding met plaats en streek vergroeid zijn.

Religieuze, familiale en lokale geaardheid

Ontstaan en ontwikkeling der schutterijen, waar van wij de oorsprong, gevoegelijk in de vóórchristelijke tijd kunnen plaatsen, ofschoon daarvoor niet altijd overtuigende documenten zijn aan te voeren, wijzen op religieuze, familiale en lokale geaardheid der gilden in het algemeen, met welke ze zonder twijfel onafscheidelijk zijn verbonden, zoals o.a. valt af te leiden uit de betekenis van het oud hoogduitse woord „GELT” (is drank- en etoffer en de deelnemers daaraan, van het verlatijnsde oud-Frankische: „GELDIONIAE” (is broederschap) en van het in Noord-Brabant nog gebruikte: „GULD” (is schutterij).

Drink- en disgenootschappen

Volgens GRONBECH, een van de beste kenners van de vóórchristelijke en vroegchristelijke cultuurgeschiedenis van Noord-Europa waren de europese gilden en broederschappen drink- en disgenootschappen met gemeenschap en broederschap vormende kracht. In die periode had het woord voor vergadering de betekenis van drinken én van gelag houden, en, zoals wij zullen zien vormen deze begrippen gedurende heel de geschiedenis der schutterijen tot op de dag van heden met het religieuze element de kernbestanddelen der schuttersgilden.

Religieuze, familiale en lokale gemeenschap van hulp en vriendschap kan dus als primair en blijvend element der gilden in het algemeen en van de schuttersgilden in het bijzonder worden beschouwd.

Wat zijn schutten (is schutterijen)?

Het werkwoord „schutten”, waarvan is gevormd „schut” (is schutterij) en schuttersgilde wijst op: verdedigen, beschermen. Voor elk schuttersgilde geldt dat zij er is om in tijden van gevaar, stad, dorp of gehucht te „schutten” of te beschermen. Schutterij is dan ook niet afgeleid van „schieten” maar van „schutten” (beveiligen, beschermen). Zij diende tot onderlinge hulp bij onheil en eventuele bedreigingen van vijanden, van welke aard ook.

Konvooidiensten

De schutterijen deden soms konvooi-diensten b.v. het konvooi, dat linnen vervoerde van Weert naar Tilburg werd van gemeente tot gemeente gebracht onder bewaking van schutters. In België waarin deze route liep, werd overal hulp geboden en door de schutters gekonvoïerd.

Bloed-schutten

De schutterij St. Martinus of Bussen-schutten en de schutterij St. Sebastianus uit Neer behoren tot de zg. Bloed-Schutten d.w.z.: alleen zij, die van de oprichters afstammelingen in rechte lijn van vaders zijde zijn, kunnen lid worden. Daalt bij de Bussen-Schutten het leden aantal onder de 27, dan mag eens in de 7 jaren ook een aanneming plaats vinden van leden van moeders zijde, eveneens weer in rechte lijn. In de oudste bescheiden van de Bussen-Schutten, die in hun reglement uit 1632 (een bekrachtiging van de artikelenbrief uit 1512) schreven: „De Gebroeders sullen Godt vooral ende die heilige Catholijcke Kercke in allen eeren halden, Bisschop ende prince tot Luijck als Grave tot Horne vroemelijck, getrouw ende onderdaenich blijven”.

Evenals toen dienen de schutten nu nog het toonbeeld te zijn van trouw aan het kerkelijk en wereldlijk gezag.

Volgens Dr. K. Peeters had „elke Frankische gemeente haar eigen verdediging” en zouden „de schuttersgilden, zoals wij deze thans kennen” d.w.z. met hun weerbaarheidskarakter hun oorsprong danken aan de volksweerbaarheid, aan het feit dat elke Frankische buurtgemeenschap (is gehucht), elke Frankische gemeente een eigen verdediging had om haar eigendom en vrijheid te beschermen, om in de buurt orde, rust, vrede en vriendschap te bewaren.

Stads- en dorpsgilden

Zeker is, dat in de 2e helft van de 13e eeuw in het kader der stadsgilden ter verdediging van muren en grachten, de schuttersgilden opbloeden, die eigen statuten (caerten) en voorrechten kregen en dat naast en onder invloed van deze stedelijke „weercorpsen” op het plateland schutterijen ontstonden, die aanvankelijk voetbogen en later bussen (is geweren) als voornaamste wapen hanteerden. Dit wil nog niet zeggen dat toen spoedig in alle plaatsen schutterijen werden opgericht. De meeste dorpsgilden zijn vaak zelfs aanzienlijk later ontstaan.

Functioneel met kerk, familie, gehucht en dorp verbonden

Het schuttersgilde, dat religieuze en profane elementen, alsmede elementen van cultus en weerbaarheid in zich verenigde, was vanaf de

tijd van oorsprong functioneel met kerk, familie, gehucht en dorp verbonden. Het karakter en de betekenis van de schutterij in dorp en streek worden vanaf de Middeleeuwen tot heden bepaald door het functionele, dat in de loop der tijden van streek tot streek en van dorp tot dorp meer of minder sterk kan variëren.

Fier samenhorigheidsgevoel

Eeuwen geleden was de schutterij een gilde, uit bittere ernst geboren. De officieren waren meest mannen van gezag en de manschappen luisterden als geëfende soldaten. Vooral in Limburg, dat van Noord tot Zuid lange tijd bezettingstroepen heeft gekend, zetten de schutterijen zich ook schrap, als er loslopende legerbenden de wegen onveilig maken.

Eervolle opdrachten

In de rijke geschiedenis van het Sint Lambertus Schuttersgilde te Helden vinden wij geboekstaafd in gemeentelijke- bisschoppelijke- en rijksarchieven o.a. de ordonnantie van Jan Willem van Gulik van 6 februari 1597, waarin de schutters werden opgeroepen zich te melden in rotten; of de schutten van Helden de opdracht krijgt op 13 oktober 1699 door „den Prince van Nassau” om „alsoo de trouppen merckelijk gedeseerteert — te arresteren ende vast te houden.

Uit zulk een opdracht mag de conclusie wor-

Terugblik 1963:
St. Dionysius - Tilburg.
Koningschieten

den getrokken, dat de schutten hun mannetje stonden en in staat worden geacht om als een soort marechaussee gedeserteerde en muitende soldaten aan te houden en op te brengen. Een echt typerende kwestie voor deze streken deed zich voor in het jaar 1726. Onderzaten van het graafschap HORN hadden het toen gewaagd om op de Geckengraef turf te steken. Dit werd als een ernstig vergrijp tegen de rechten van Helden beschouwd. De schutter Andries Driessen had de turfstekers op heterdaad betrapt en had niet geaarzeld om met de overmacht een handgemeen aan te gaan. Daarbij ging zijn „snaphaan” (geweer) per ongeluk (?) af, waardoor een der gauwdieven dodelijk getroffen neerstortte. Schutte Driessen voelde zich na deze gebeurtenis zijn leven niet meer zeker en vroeg bij Frederik Willem, Koning van Pruisen een vrijgeleide aan, dat inderdaad werd verleend. De oorkonde hiervan bevindt zich in het gemeentearchief van Helden en vormt nog eens een bewijs, dat een schut een sterke rechtspositie ontleende aan zijn functie.

Het schuttersgilde bestond niet uit beroepssoldaten, maar was uit alle lagen van de bevolking samengesteld. Daar waren brouwers, wevers, smeden en timmerlieden, kooplui enz.

Erefunctie

Zelfs de kasteelheer uit die eerste jaren, zo rond zes eeuwen geleden, stelde er prijs op lid van de schutterij te zijn.

Het gilde heeft steeds een zeer grote aantrekkingskracht uitgeoefend op onze voorouders. Voornamelijk personen waren er graag in opgenomen. Dit vond misschien zijn oorsprong in het feit dat het Gilde bij officiële plechtigheden steeds een ereplaats innam. Zo is bekend, dat keizer Maximiliaan van Oostenrijk verlof vraagt aan de koning van de schutterij om het zilveren servies te mogen bewonderen, welke bij een teeravond werd gebruikt. Hij kreeg verlof. Vorstelijke personen deden soms mee aan het zogenaamde vogelschieten, soms op een aparte ereboom en werden aldus Gildebroeder. Burgemeester, Schepenen, Pastors enz. stelden er prijs op de vogel af te schieten en koning te kunnen worden. Over de betekenis van het koningschieten kom ik nog nader terug.

Wie kon lid worden van het schuttersgilde?

Zij die zonder smet of blaam waren, konden lid worden van het schuttersgilde zo staat er te lezen in diverse reglementen.

Diep godsdienstige mentaliteit

Een van de taken van het schuttersgilde was de bescherming van de godsdienst, immers de kerk lag onbeschermd. De gilden gaven soms de stoot tot het bouwen van eigen kerk of kapel. Soms hadden zij een eigen altaar in deze kerk en ook wel een eigen priester om in de kerk de H. Mis te lezen.

Uit die tijd stamt ook de bijzondere bescherming van het Heilig Sacrament, want het gebeurde nogal eens dat de sacramentsprocessie werd verstoord. Dan lagen er barricaden op de weg, welke door de befaamde „Bielemenkes” (mannen gewapend met een bijl), die met verwaarloosde bijlen zwaaiden, werden opgeruimd. De leden van de schutterijen moesten statutair in de processie meegaan — hetzij aan het

hoofd, hetzij vóór of aan weerszijden van het baldakijn, hetzij als dragers daarvan — veelal op poene (boete) van een bepaalde hoeveelheid was voor kaarsen en flambouwen of van bier voor de gildefeestdagen.

Binding met de kerk

De binding met de kerk en de parochiegemeenschap blijkt uit tal van bijzonderheden in het leven van het gilde, welke in de statuten waren vastgelegd. Elke schutterij had een patroonheilige — niet zelden dezelfde als de parochiekerk — welke veelal een volksheilige was, bekend als martelaar of door zijn moed en kracht: St. Sebastiaan, St. Joris, St. Hubertus, St. Lambertus zijn dan ook lievelingspatronen.

Ter ere van de patroonheilige onderhield het schuttersgilde een altaar waaraan de jaarmis alsmede de missen voor de overleden gildebroeders, welke mis elk lid moest bijwonen, werden opgedragen. Ook in het schuttersvaandel is de schutpatroon afgebeeld.

Op de patroondag trekt het gilde in vol ornaat naar de kerk en vervolgens naar het kerkhof, waar men een gebed stort voor en een groet brengt aan overleden leden.

Wanneer op de dag van de schietwedstrijd geheel het gehucht of dorp met velen uit de omgeving, is samengestroomd bij de schietboom, wordt de wedstrijd veelal niet begonnen vóórdat de deelnemers, biddend driemaal rond de boom zijn getrokken. De Commissaris van de Koningin, de Bisschop, Burgemeester en Pastoor lossen veelal het eerste, het ereschot. En als het koningsschot gevallen was, dan trokken de schutters, alvorens het koningsfeest in te zetten, eerst naar de kerk, waar de pastoor hen opwachtede om een danklof te doen.

(wordt vervolgd)

ONDERSCHIEDINGEN IN HOOGELOON

Drie gouden Gildebroeders bij „St. Sebastiaan”

Hoogeloon — Op de avond van Sacramentsdag maakten de plaatselijke gilden St. Sebastiaan en St. Joris hun traditionele tocht naat de Mariakapel en naar de pastoor. Voor de leden van St. Sebastiaan had deze avond wel een bijzonder feestelijk tintje. De gildebroeders C. Castelijns en Antoon Willems vierden namelijk hun 50-jarig lidmaatschap. Pastoor J. Scheij sprak hen toe en spelde beiden een erekruis op de borst. De pastoor merkte in zijn felicitatietoespraak onder meer op, dat de grootvader en de vader van jubilaris Castelijns ook lid zijn geweest van St. Sebastiaan. Ook P. van Beers, 51 jaar lid, kreeg de onderscheiding. Vorig jaar was Van Beers reeds door de paus onderscheiden „Pro Ecclesia et Pontifice”. Hopman v. d. Pas overhandigde de heren Castelijns en Willems ieder een wandelstok. Gildebroeder Van Beers dankte voor de verleende onderscheidingen. Met een staande receptie voor alle gildebroeders met hun echtgenotes, werd deze korte plechtigheid besloten. In de loop van de avond kwamen ook nog de heren Van Erven uit Moergestel en Van Nunen uit Oirschot namens het bestuur van kwartier Oirschot feliciteren.

de Kroon's Bier

Hoogste onderscheiding te Dortmund

Nieuwe schutsboom.

Zaterdag zijn er bij gelegenheid van de ingebruikneming van de nieuwe schutsboom nabij gildekamer Willems grote kruisboogwedstrijden, waaraan door gildebroeders uit de gehele omgeving zal worden deelgenomen. Aanvang 3 uur 'smiddags. Na afloop om ca. 6 uur optreden van de hoerenkapel uit Bladel. Zondag van 5 tot 10.30 uur n.m. openluchtbal bij gildekamer Willems, met muziek van de „String Fellows”.

ST. JORIS MOERGESTEL.

In Memoriam Gildebroeder J. G. Jonkers.

Het vrij plotselinge heengaan van onze Secr. Jan Jonkers heeft alle gildebroeders getroffen hetgeen is mogen blijken door de voltallige opkomst der leden om hem met gilde-eer ten grave te dragen.

Hij was niet alleen gildebroeder in woord doch ook in daad door zijn bereidheid als secr. het gilde en de leden van dienst te zijn.

Zijn nagedachtenis zal bij ons nog lang in ere blijven. Moge God hem reeds nu voor al zijn liefdadigheid en goede werken belonen.

W. A. Rijnen.

GILDE ST. DIONYSIUS TILBURG.

IN MEMORIAM TH. SCHILDERS.

Een der laatste dagen van november rustte op ons de droeve plicht wederom een goed en trouw gildebroeder naar zijn laatste rustplaats te begeleiden.

Na een lang en werkzaam leven was Th. Schilders, in de leeftijd van 83 jaren van ons heengegaan.

Evenals zijn broer Piet z.g. (mede oprichter van onze Kring) was hij een gildeman in lidmaatschap en fier ging hij op zijn dubbel hart en nieren. Trots was hij op zijn 40-jarig Koningschap in de jaren 1933 en 1936 behaald.

Zo vervuld was hij van zijn „Gilde” dat zelfs op zijn bidprentje te lezen staat „Zijn vreugde was het om bij het geweren gilde St. Dionysius te zijn.”

Tot het laatst toe leefde hij intens mee en bij het sluiten van de boom in oktober was hij nog aanwezig.

Hoe graag had hij nog langer willen genieten

van zijn welverdiende rust. Het heeft echter niet zo mogen zijn. Moge het voor zijn kinderen een troost zijn te weten dat St. Dionysius voor hem een groot voorspreker zal zijn in de hemel. Dorus, rust in vrede.

M. C. van de Ven.

HET GILDE „ST. BRIGIDA“ NETERSEL EERDE ZIJN NIEUWE HERDER.

Onder grote belangstelling van het gehele dorp en van vele omliggende dorpen werd op 15 augustus (het feest van Maria Hemelvaart) de Zeer Eerw. Heer K. Grüter ingehaald en plechtig geïnstalleerd.

Bij deze installatie waren aanwezig de tamboers, vendeliers en vaandeldragers van ons Gilde.

De tamboers roerden de trom, de vendeliers zwaaiden hun vaandels en de vaandrig zwaaidde het vaandel over het hoofd van de nieuwe herder als blijk van hulde en trouw aan het geestelijk gezag.

De Kornet
P. de Kinderen.

NIEUWS BUITEN DE KRING. SCHUTSGILDE ST. CATHARINA HELMOND.

De Oude Deken, Alphons Niessen, de bekende voorzitter van de Kring Peelland, deelt ons mede, dat hun Staande Deken, Kees Grootjen, op St. Catharinadag 50 jaar geleden tot het Gilde toetrad. De gouden jubilaris viel op 25 november jl. in het Gildehuis St. Lambert te Helmond een grootse huldiging ten deel.

Ook onze meest hartelijke gelukwensen met dit zeldzame jubileum.

Red.

EUROPEES SCHUTTERSTREFFEN IN LIMBURGS HELDEN.

Limburgse schutters zijn vaak maar rare schutters. Althans wanneer het jubileumfeesten betreft. Bij dergelijke gelegenheden raken zij wel eens de tel danig kwijt. Ons is bijvoorbeeld een geval bekend van een Zuidlimburgse schutterij, die een luisterrijk feest aanrichtte ter ere van het 375-jarig bestaan en zeven jaar later met evenveel luister het 350-jarig bestaan vierde.

Het Noordlimburgse schuttersgilde van „St. Lambertus“ uit Helden-dorp maakt zich hieraan evenwel niet schuldig. Alvorens deze vermaarde schutterij begint aan de viering van het 400-jarig bestaan begint, heeft men secuur historisch speurwerk verricht. Het resultaat is, dat Heldendorp zonder enig bezwaar vier eeuwen plaatselijke schutterij kan vieren. De voorzitter van „St. Lambertus“, mr. Frans Haffmans, heeft zijn schutters daarvoor de nodige gronden aan de hand gedaan. Volgens hem dateert de schutterij minstens uit 1563 en het is niet onmogelijk dat het Heldense gilde nog ouder is.

Hij baseert zijn stelling op deze historische reconstructie. Bij een procedure tussen de pastoor van Helden, Michiel Roefs en de schutterij over de jaarlijkse biertractatie in ruil voor het kaarsenoffer, dat de schutterij aan St. Lucia bracht, werden twee bejaarde getuigen Peter Theuwen (77 jaar) en Heynke Piggen (75 jaar) gehoord. Zij wisten zich uit hun jeugd nog levendig te herinneren, dat de schutterij steeds kon rekenen op „een pastorale tractatie“. De procedure diende in 1632 voor de schepbank van Kessel. De getuigen spraken over hun jeugdjaren, derhalve over een periode, welke toen al minstens zeventig jaar tot de verleden tijd behoorde. Op grond hiervan concludeert mr. Haffmans, dat Helden reeds in 1563 een schuttersgilde bezat.

Bewogen historie.

De vier eeuwen oude schutterij heeft een bewogen geschiedenis achter de rug. Zij kende de nodige „ups en downs“. In 1919 maakte zij een echte „down-periode“ door. De eerste Heldense feestzal, eigendom van de schutterij werd verkocht. Merkwaardigerwijs ten overstaan van de grootvader van voorzitter Haffmans. Ook het kostbare koningszilver ging in die tijd verloren en schijnt in het Belgisch plaatsje Kinrooi terecht te zijn gekomen. Na deze beroerde „down“ en de gedwongen rust tijdens de tweede wereldoorlog, brak in 1954 een nieuwe bloeiperiode aan. Mr. Frans Haffmans aanvaardde het voorzitterschap, het aantal leden werd aanmerkelijk uitgebreid en dank zij een succesvolle stunt: een bliksemloterij met als hoofdprijs een ezel uit Corsica, bekend onder de naam „Lambiek Bonoparte“, gingen de schutters van Helden weldra gekleed in een magnifiek zeventiende eeuws gildeuniform. Dank zij deze uitrusting is het schuttersgilde van Helden, met standaardruiter, vendelzwaaiers, gildebreeders, kruithoornridders en tamboers

een graag gezien korps op alle schuttersfeesten in Limburg.

De dag zelf, op 18 augustus, was een daverend succes. Ondanks de slechte zomer was deze dag uitzonderlijk mooi en wat er geboden werd, was eenvoudig verbluffend. Vanzelfsprekend vormde de hoofdschotel van het Oud-Limburgs Schuttersfeest de Limburgse Schutterijen, doch er waren ook vele Brabantse gildebroeders, Belgen en Duitsers. De belangstelling van hoge binnen- en buitenlandse autoriteiten was uitzonderlijk imposant. Alleen al het praesidium vermeldt de namen van de Commissarissen der Koningin in Limburg en Noord-Brabant, de Bisschoppen van Luik, Aken, Roermond en 's Hertogenbosch, de gouverneurs des Konings van Limburg en van Luik, de Minister-President van Noordrijn-Westfalen en de regerings-president van Aken. De beschermheer was de edelachtbare heer P. S. M. Cremers, burgemeester van Helden, en het ere-comité vermeldde een duizelingwekkend aantal namen van vooraanstaande figuren uit de beide Limburgen, Luik en Duitsland, van wie zeer velen met Mr. Dr. F. Houben, commissaris der Koningin in Limburg, aan het hoofd het feest met hun tegenwoordigheid opluisterden.

Opvallend was de snelheid, de accuraatheid en de orde, waarmede het uitgebreide programma werd afgewerkt.

De optocht op zichzelf was voor de velen, die toch wel iets op dit gebied gewend waren, een openbaring; de verschillende toespraken waren alle even hartelijk en geestdriftig en de gehele sfeer ademde de ware broederschapsgeschied, welke ook tot uiting kwam door het aanbieden van prachtige cadeaux: zo kreeg de standaardrijder van de gemeente Helden-Panningen een schitterende mantel; de beschermheer van St. Lambertus, notaris Mr. F. Haffmans, schonk een nieuw vendel, gevolgd door drie vendels vanwege het Anjerfonds. De Duitse deputaties lieten zich ook niet onbetuigd en kwamen, zoals we dat van hen gewend zijn, met prachtige bekens en zelfs een degen voor de dag; een magnifieke zilveren ketting werd geschonken door de Europese Beweging.

Er was een schat aan prijzenzilver, wat bijzonder zorgvuldig en mooi gegraveerd was, iets wat bij dergelijke gebeurtenissen nog wel eens te wensen overlaat. Een aardige vondst was, dat de optocht zo werd geleid, dat men elkaar tegenkwam, zodat alle groepen van

schutters en gildebroeders elkaar goed konden opnemen en zodoende mede van de kleurrijke stoet konden genieten (ditzelfde heeft Oirschot ook eens gevestigd, doch de onderlinge afstand was wat ver).

Mr. Frans Haffmans, voorzitter St. Lambertus Helden.

Al bij al kon voorzitter Frans Haffmans en zijn helpers met grote voldoening terugzien op een uitermate geslaagde dag, welke nog lang werd voortgezet in de geweldige consumptietent, waar de plaatselijke Harmonie St. Caecilia en de kapel van het Akkermansgilde uit Venlo voor de nodige jolijt zorgde —

Een dag om nooit te vergeten!

CS

Restauratie van Gildeschatten

Levering van Koningsschilden, medailles etc

**Erkend Goud- en
Zilverreparatie-inrichting**

JOS. HEEREN

Ringbaan Oost 62 — Telefoon 22437 — TILBURG

de Gilde viert!

De Gilde viert zo luidt de aanhef van een heel oud vaderlands lied. Ja, de Gilde viert, al naar dat te pas komt, maar als de feestklanken zijn verstorven en de vendels opgeborgen, herneemt het leven van alledag zijn rechten, het leven met zijn risico's op velerlei gebied.

Zorg er voor, dat U daar-
tegen zo veel mogelijk gedekt bent

en zoek deze dekking bij een instelling,
die reeds een mensenleeftijd lang heeft
bewezen, dat zij ieders vertrouwen verdient

Déze instelling:

VERZEKERINGEN

van de N. C. B.

Tilburg, Spoorlaan 50, Tel. 20080 (0 4250)

de Gilde viert!

De Gilde viert zo luidt de aanhef van een heel oud vaderlands lied. Ja, de Gilde viert, al naar dat te pas komt, maar als de feestklanken zijn verstorven en de vendels opgeborgen, herneemt het leven van alledag zijn rechten, het leven met zijn risico's op velerlei gebied.

Zorg er voor, dat U daartegen zo veel mogelijk gedekt bent

en zoek deze dekking bij een instelling, die reeds een mensenleeftijd lang heeft bewezen, dat zij ieders vertrouwen verdient

Déze instelling:

VERZEKERINGEN

N. C. B.

Tilburg, Spoorlaan 50, Tel. 20084 (04250)

